

แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อพลเมืองอาเซียน(ASEAN CITIZEN) และเทคนิคการทำวิจัยทางนิติศาสตร์

อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ตามกฎบัตรอาเซียน ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านการศึกษา ทั้งนี้ที่ผ่านมา สกอ. ได้กำหนดให้การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการอุดมศึกษา และบูรณาการการเป็นประชาคมอาเซียน เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดทำกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 เพื่อให้ระบบอุดมศึกษาเตรียมพร้อมในการรองรับให้ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ อุดมศึกษาจำเป็นต้องเสริมหลักสูตรในทุกคณะและภาควิชา ให้นักศึกษาตระหนักในเรื่องของอาเซียนมากขึ้น ทั้งรายวิชาอาเซียนทั่วไป รายวิชาที่เปรียบเทียบมิติต่างๆ ในอาเซียน รายวิชาที่เจาะลึกเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน นอกจากนี้ยังต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของภาษา ทั้งภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาในการทำงานของอาเซียน และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน

สกอ. ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการเปิดเสรีการค้าบริการด้านอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาใช้วางแผนยุทธศาสตร์และนโยบายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป เพื่อให้คุณภาพบัณฑิตในอนาคตไปสู่สากล และนำประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันได้ โดยสร้างความร่วมมือกับประเทศสมาชิกในการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบุคลากรไปยังประเทศเพื่อนบ้านในระยะเริ่มต้น และขยายวงให้กว้างขึ้น

ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน มีสาระสำคัญดังนี้

พันธกิจ

1. อุดมศึกษาไทยผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพระดับสากลและมีความตระหนักในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน
2. อุดมศึกษาไทยพัฒนาศักยภาพในการจัดการการอุดมศึกษาให้มีคุณภาพร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียน

เป้าหมาย

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยอยู่ในระดับที่ทัดเทียมกับบัณฑิตในประเทศสมาชิกอาเซียน

2. สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ.2558
3. สถาบันอุดมศึกษาไทยมีจำนวนกิจกรรมทางวิชาการที่ทำร่วมกับประเทศอาเซียนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี
4. จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาไทย สามารถทำงานทั้งในหน่วยงานระหว่างประเทศ บริษัทข้ามชาติในประเทศ และ/หรือประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี
5. จำนวนนักศึกษาอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษาไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 ต่อปี

ตัวชี้วัด

1. คะแนนการทดสอบภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐานสากลของนักศึกษาไทยโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ทัดเทียมกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น
2. จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน
3. จำนวนกิจกรรมทางวิชาการที่ทำร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียน
4. จำนวนบัณฑิตไทยทำงานในหน่วยงานระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติในไทย และ/หรือประกอบการในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
5. จำนวนนักศึกษาอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษาไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล

กลยุทธ์

1. พัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยในระดับที่ใช้ในการทำงานได้
2. พัฒนาสมรรถนะด้านการประกอบวิชาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทย

มาตรการที่ควรพิจารณาดำเนินการ

1. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และระบบวัดผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การศึกษาระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับอุดมศึกษา
2. ส่งเสริมการผลิตและพัฒนาอาจารย์ด้านการสอนภาษาอังกฤษ รวมทั้งภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งในระดับ
3. การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา
4. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนและความรู้เกี่ยวกับอาเซียนตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึง

5. ระดับอุดมศึกษา และการวิจัยด้านอาชีวศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
6. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนนักศึกษาโดยสนับสนุนการถ่ายโอนหน่วยกิตระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของไทยกับประเทศ
7. สมาชิกอาเซียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ
8. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโลกทัศน์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาไทยได้แสดงความสามารถในเวทีระดับนานาชาติ
9. โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับอาเซียน รวมถึงกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักในการเป็นพลเมืองอาเซียน

กิจกรรม/โครงการที่ สกอ. ควรริเริ่ม/สนับสนุน/กำหนดนโยบาย

1. การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และการกำหนดมาตรฐานการวัดสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของบัณฑิต
2. การผลิตและพัฒนาอาจารย์ด้านการสอนภาษาอังกฤษ
3. การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน
4. การจัดสรรทุนเพื่อการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในอาเซียนและการพัฒนาระบบการถ่ายโอนหน่วยกิตในอาเซียน
5. การจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโลกทัศน์นักศึกษาไทยสู่ศึกษาอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์

1. พัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล
2. ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเกี่ยวกับอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษา
3. พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพระดับสากล
4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพระดับสากล
5. พัฒนาระบบวิชาการและการวิจัยสู่ความเป็นเลิศ
6. พัฒนาระบบอุดมศึกษาแห่งอาเซียนมาตรการที่ควรพิจารณาดำเนินการ

มาตรการที่ควรพิจารณาดำเนินการ

1. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดสัดส่วนอาจารย์ระดับปริญญาเอกให้สูงขึ้น รวมทั้งสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการโดยเฉพาะในระดับศาสตราจารย์ให้มากขึ้น

2. สร้างเครือข่ายด้านการวิจัยระหว่างศูนย์ความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษา /หน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศและในอาเซียนในสาขาที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและทิศทางของอาเซียน
3. สนับสนุนทุนวิจัยระดับปริญญาเอก ทุนพัฒนาอาจารย์ และทุนสนับสนุนเพื่อผลิตงานวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย เช่น ในการประชุมทางวิชาการระดับภูมิภาค และวารสารทางวิชาการในระดับนานาชาติ เป็นต้น
4. ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิชาการไทยและอาเซียน
5. ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติในสาขาที่ประเทศไทยมีความเชี่ยวชาญและเป็นที่ต้องการของตลาดงานในอาเซียน
6. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นสองภาษา เช่น ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นต้น
7. ส่งเสริม/สนับสนุน/จัดสรรงบประมาณให้อาจารย์ชาวต่างประเทศที่มีความรู้ ความสามารถและความชำนาญสูง เช่น ผู้ที่เคยได้รับรางวัลโนเบล มาสอน บรรยาย และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่อุดมศึกษาไทย และ/หรือ ทำวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการอุดมศึกษาไทย
8. ส่งเสริมกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของไทยและสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียนเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบัน
9. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เช่น การเข้าใช้ห้องสมุด/ห้องปฏิบัติการ หอพักนักศึกษานานาชาติ เป็นต้น
10. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นนานาชาติทั้งในกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมนอกหลักสูตร และดำเนินกิจกรรมทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์
11. ส่งเสริมการสร้างความกลมกลืน (Harmonization) ของการอุดมศึกษาในอาเซียน โดยเฉพาะในด้านคุณภาพและคุณวุฒิทางการศึกษาผ่านกลไกความร่วมมือระดับอุดมศึกษาที่มีอยู่ เช่น SEAMEO RIHED, AUN เป็นต้น

กิจกรรม/โครงการที่ สกอ. ควรริเริ่ม/สนับสนุน/กำหนดนโยบาย

1. การพัฒนาศักยภาพอาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา
2. การสร้างเครือข่ายด้านการวิจัยในอาเซียน
3. การจัดตั้งสำนักงานการศึกษานานาชาติ
4. การสนับสนุนการลงทุนด้านการอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในสถาบันอุดมศึกษา

5. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับอาเซียน รวมถึงการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีสารสนเทศ

6. การร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนพัฒนากลไกเพื่อสร้างระบบอุดมศึกษาแห่งอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมบทบาทความเป็นผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาไทยที่เกี่ยวข้องกับสามเสาหลักในการสร้างประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเสาด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

2. สร้างความตระหนักในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนและบทบาทของอุดมศึกษาไทยในการพัฒนาประชาคมอาเซียนทั้งในด้านบวกและลบ

3. ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

4. พัฒนาศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน

มาตรการที่ควรพิจารณาดำเนินการ

1. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานสู่การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนและความเคลื่อนไหวในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาในอาเซียนและระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาแก่สถาบันอุดมศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

2. ส่งเสริมการสร้างความตระหนักในเรื่องเอกลักษณ์ของไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมสัมพันธ์ในหมู่ประชาชน ประชาคมอุดมศึกษา และเยาวชนอาเซียน

3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมการเพื่อใช้ประโยชน์และป้องกันผลกระทบที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายกำลังคนข้ามชาติ เช่น การระบาดของโรค ยาเสพติด และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

4. จัดทำ Mapping สถาบันอุดมศึกษาแกนหลักในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นความต้องการของเขตพื้นที่

5. เศรษฐกิจต่างๆ โดยเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยที่มีความเชี่ยวชาญและตอบสนองต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจต่างๆ กับสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน

6. ส่งเสริมให้อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไทยไปสอน/วิจัย/ให้บริการวิชาการ/ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมแก่สถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน

กิจกรรม/โครงการที่ สกอ. ควรริเริ่ม/สนับสนุน/กำหนดนโยบาย

1. การพัฒนาศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนและความเคลื่อนไหวอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและกิจกรรมสัมพันธ์

2. การส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประชาคมอาเซียน
3. การจัดประชุมผู้บริหารระดับสูงด้านอุดมศึกษาของอาเซียนเพื่อสนับสนุนการสร้างกลไกเพื่อความกลมกลืน (Harmonization) ของระบบอุดมศึกษาแห่งอาเซียน
4. การให้บริการการศึกษาและฝึกอบรมทางวิชาการและวิชาชีพแก่ประเทศสมาชิกอาเซียน
5. จัดตั้งหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรงเพื่อเป็นหน่วยประสานงาน กระตุ้นให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์และทำงานร่วมกับองค์กรที่มีอยู่แล้วในอาเซียนให้เกิดความเข้มแข็ง
6. การพัฒนาความเข้มแข็งด้านภาษาไทยและภูมิปัญญาไทยรวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของประเทศสมาชิกอาเซียน

ที่มา: จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (HEC Newsletter) ปีที่ 2 ฉบับที่ 52 ประจำวันที่ 7 มีนาคม 2554

http://www.mua.go.th/pr_web/ohcecnewsletter/

การปรับตัวของอุดมศึกษาไทย ในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN) เป็นองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ

1. ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community หรือ APSC) ความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาด้านอื่นๆ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจึงเป็นเสาหลักความร่วมมือ 1 ใน 3 เสาหลัก ที่เน้นการรวมตัวของอาเซียนเพื่อสร้างความมั่นใจ เสถียรภาพ และสันติภาพ ในภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และปราศจากภัยคุกคามด้านการทหาร และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ปัญหายาเสพติด และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ
2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันสูง อันส่งผลให้ประเทศต่างๆ ต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจโลก รวมถึงการรวมกลุ่มการค้ากันของประเทศต่างๆ อาทิเช่น สหภาพยุโรป และเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ
3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASCC) มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยมีแผนปฏิบัติการด้านสังคม

และวัฒนธรรมอาเซียน ระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ซึ่งประกอบด้วย ความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนามนุษย์(Human Development) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม(Social Welfare and Protection) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) การสร้าง อัตลักษณ์อาเซียน(Building and ASEAN Identity) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

ในทางด้านการศึกษาของไทยในระดับอุดมศึกษานั้น ควรมีการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้การปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของรัฐบาลในเชิงนโยบาย คือ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาควรมีนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์รองรับการเตรียมความพร้อมของอุดมศึกษาไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มี ความชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งควรมีนโยบายในการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแก่ มหาวิทยาลัยในประเทศไทยอย่างเป็นทางการ

การปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อมของอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองทางการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางในการสื่อสารในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งที่ผ่านมา การปรับเปลี่ยนทางการจัดระบบอุดมศึกษาของไทย ตั้งแต่การเปลี่ยนสถานะของอาจารย์จากที่เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา มาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานในสถาบันอุดมศึกษานั้น ทำให้ความมั่นคงทางด้านอาชีพ ตลอดจนความเหลื่อมล้ำทางด้านฐานเงินเดือน ซึ่งจากเดิมการปรับเปลี่ยนมาเป็นระบบพนักงานมหาวิทยาลัยนั้น รัฐบาลได้มีเจตนารมณ์ให้มีการจัดสรรงบประมาณและฐานเงินเดือนแก่พนักงานมหาวิทยาลัยมากกว่า ฐานเงินเดือนของข้าราชการ 1.5 เท่า แก่พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน และ 1.7 เท่า แก่พนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการหรือ อาจารย์ แต่ในปัจจุบันหาได้เป็นไปตามเจตนารมณ์เดิมที่ได้ตั้งไว้ไม่

บางมหาวิทยาลัยนั้นพนักงานมหาวิทยาลัยทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน ยังมีสถานภาพที่มีความไม่มั่นคง และสุ่มเสี่ยงต่อการให้ออกจากงาน เนื่องจากยังยึดโยงอยู่กับระบบสัญญาที่ไม่มี ความมั่นคง และขึ้นอยู่กับระบบการประเมินเพื่อต่อสัญญา ซึ่งบ่งบอกถึงความไม่มั่นคงในอาชีพ ตลอดจนปัญหาการบริหารจัดการที่ดี หรือธรรมาภิบาลของผู้บริหารในมหาวิทยาลัย ที่ส่งผลต่อสถานะของอาจารย์ที่ถูกเปลี่ยนไปทำให้ศักยภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และการเพิ่มคุณภาพการศึกษาของไทยมีความอ่อนด้อยลงไปมาก

ตลอดจนยังไม่มีระบบการเสริมสร้างและสนับสนุนให้พนักงานมหาวิทยาลัย ได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งทางด้านภาษา และการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปอย่างเพียงพอต่อการรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจากผู้ที่เกี่ยวข้องและจากมหาวิทยาลัยในสังกัดเอง ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญส่งผลต่อการศึกษาไทยในระดับอุดมศึกษา และการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร็วและมีนโยบายที่ชัดเจนต่อบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวการปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา คือ นักศึกษานั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่จะต้องเรียนรู้ปรับตัว และเตรียมการพร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต เช่น นักศึกษาต้องมีความสนใจและตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการรวมตัวของประเทศต่างๆ สู่ประชาคมอาเซียนในส่วนของข้อดีและข้อเสียอย่างเข้าใจ การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน ซึ่งสังคมยุคใหม่จะสะท้อนความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้นการ

เรียนรู้ของนักศึกษายุคใหม่ จึงจำเป็นต้องปรับทั้งกระบวนการเรียนรู้ ปรับทัศนคติที่จะต้องตระหนักถึงความเป็นชาติ การปรับกระบวนการเรียนรู้ยุคใหม่ควรเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย อย่างคนรู้เท่าทันสถานการณ์ การสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้ และเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน พร้อมทั้งสร้างโอกาสเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ต้องเพิ่มทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้มากขึ้นให้สามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดีที่สำคัญที่สุด คือ การปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพราะว่าถ้าหากชุมชนท้องถิ่นไม่มีมาตรการหรือแผนรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก็จะเกิดความเสียเปรียบทางด้านการแข่งขัน ทางด้านภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ถือว่าเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ตลอดจนการสร้างชุมชนเศรษฐกิจอาเซียน ที่จำเป็นต้องมีผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์ ให้มีความสามารถในการบูรณาการเชื่อมโยงเศรษฐกิจของประชาคมอาเซียนให้เข้ากับเศรษฐกิจโลกซึ่งต้องมีกลไกและสถาบันการศึกษาต่างๆ ในท้องถิ่นนั้นต้องมีการสนับสนุนในการประสานงานและการดำเนินการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนแก่ผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้และปรับตัวในการวางแผนชุมชนท้องถิ่น เพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

ที่มา: หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

คณะนิติศาสตร์กับพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อพลเมืองอาเซียน

นิติศาสตร์คืออะไร?

ต่อประเด็นคำถามที่ว่า “นิติศาสตร์คืออะไร?” นั้น ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า นิติศาสตร์มิได้หมายถึงแต่เฉพาะ “นิติศาสตร์โดยแท้” เท่านั้น แต่ยังหมายถึง “นิติศาสตร์ในทาง ข้อเท็จจริง” หรือ “นิติศาสตร์ในทางคุณค่า” ด้วย ซึ่งแน่นอนว่าหากเราไม่เข้าใจถึงนิติศาสตร์ในทางข้อเท็จจริง เราก็คงไม่ทราบว่ามีนิติศาสตร์โดยแท่นั้นใช้ได้จริงหรือไม่ หากเราพิจารณาในมุมของอาเซียน ก็จะเห็นได้ว่ามีกฎหมายระบบที่สามเข้ามาชั้นกลางระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศโดยแท้กับกฎหมายภายในของทั้ง 10 ประเทศ ซึ่งในปัจจุบันภาคธุรกิจ ได้เริ่มใช้ประโยชน์จากการเปิดประชาคมอาเซียนแล้ว

นิติศาสตร์ในทางข้อเท็จจริงนั้นจะเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับสังคม (sociology of law) ซึ่งจะเป็นตัวบอกเราว่า กฎหมายที่จะนำไปใช้กับสังคมนั้นควรจะเป็นอย่างไร ส่วนนิติศาสตร์ในทางคุณค่า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกฎหมายเปรียบเทียบ กระบวนการนิติบัญญัติ ก็จะเข้ามาช่วยในการทำให้กฎหมายสามารถตอบสนองกับสังคมได้

ประชาคมอาเซียนคืออะไร?

สำหรับประชาคมอาเซียนนั้น เป็นรูปแบบการพัฒนาการรวมตัวของรัฐในยุคที่ 3 หากเรามองในเชิงทฤษฎีของกฎหมายองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งพัฒนาการของการรวมกลุ่มของรัฐเป็นประชาคมนั้นมีจุดเริ่มต้นจากยุโรป จากกรรมวิธีการถ่านหินและเหล็กกล้า มาเป็นการรวมกลุ่มแบบตลาดร่วม และการรวมกลุ่มแบบตลาดเดียว

อาเซียนนั้นเป็นการรวมตัวกันของรัฐอธิปไตย 10 ประเทศ และยังมีประเทศนอกกลุ่มที่เข้ามามีปฏิสัมพันธ์อีกหลายประเทศ (ASEAN+) เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย เป็นต้น ซึ่งเป็นประชาคมที่มีความหลากหลายทั้งในทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางประชากร ภาษา ชาติพันธุ์ ความเชื่อหรือศาสนา โดยในแง่ของความหลากหลายทางภาษานั้น มีประเด็นในเรื่องการแปลเอกสารทางกฎหมายให้เป็นภาษาต่าง ๆ มีปัญหาว่าอาเซียนเองได้มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้ไว้อย่างไร?

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันได้เริ่มมีการเตรียมความพร้อมแล้ว ด้วยการแปลงกฎหมาย โดยเฉพาะในเรื่องการทำงานของคนต่างด้าว เพื่อเป็นการสนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียน วิชาชีพที่ได้รับการรับรองมาตรฐานให้สามารถเคลื่อนย้ายอย่างเสรีตาม ASEAN Mutual Recognition Agreement (MRA)

อาเซียนเป็นประชาคมที่มีกติกากลางร่วมกัน ได้แก่ กฎบัตรอาเซียน ซึ่งภาคธุรกิจเองก็ได้เริ่มใช้ประโยชน์จากกฎบัตรอาเซียนแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเห็นได้ชัดในพม่าที่ได้เริ่มเปิดประเทศ และภาคธุรกิจเองก็พร้อมที่จะไปลงทุน

ผลกระทบของการเปิดประชาคมอาเซียนต่อคณะนิติศาสตร์

สำหรับผลกระทบของการเปิดประชาคมอาเซียนต่อคณะนิติศาสตร์นั้น เมื่อมีการเปิดประชาคมอาเซียน ย่อมจะทำให้สถานการณ์ทั้งภายใน และภายนอกประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายมิติ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเมื่อสังคมเปลี่ยน กฎหมายที่มีอยู่เดิมเองก็ต้องเปลี่ยน ซึ่งในประชาคมยุโรปเองได้มีการแก้ไขปัญหาที่มานานแล้ว ได้มีการประนีประนอมกันระหว่าง ระบบกฎหมาย (civil law กับ common law) ปัญหาคือ อาเซียนจะอย่างไร? ซึ่งมีข้อสังเกตที่น่าพิจารณาว่า สังคมยุโรปกับสังคมอาเซียนเองก็มีความแตกต่างกัน อาเซียนจึงไม่สามารถลอกแบบกฎหมายยุโรปมาใช้ได้ทั้งหมด และเมื่อกฎหมายเปลี่ยนคณะนิติศาสตร์จะต้องตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลง เพราะหากเราไม่รู้ว่าสังคมนั้นมีปัญหาอะไร ต้องการการแก้ไขปัญหาอย่างไร นั้นแสดงว่าเราไม่สามารถตอบโจทย์สังคมได้

ความพร้อมของคณะนิติศาสตร์ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

โดยการเตรียมความพร้อมของคณะนิติศาสตร์สำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีข้อพิจารณาดังนี้

1. หลักสูตรต้องพร้อม
2. ผู้สอนต้องพร้อม ซึ่งภาษานั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ ไม่เพียงแต่เฉพาะภาษาอังกฤษ ภาษาบาฮาซา

เองก็เป็นภาษาที่สำคัญ โดยเฉพาะในบริบทของมหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งนับว่าเป็นจุดเด่น

3. บทเรียน สื่อการเรียนการสอน ตำรา ต้องมีความพร้อม ตำราหรือหนังสือกฎหมายต้องใช้ภาษาที่ง่าย ให้คนทั่วไปและนักกฎหมายสามารถอ่านเข้าใจได้

4. บรรยากาศเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
5. ผู้เรียนต้องพร้อมที่จะรับรู้สิ่งที่ได้จากการเรียน
6. ประชาสัมพันธ์ผลผลิต (บัณฑิต) ออกสู่สังคมหรือตลาดงาน ถ้ามหาวิทยาลัยไม่เผยแพร่บัณฑิต

ออกสู่สังคม บัณฑิตก็มีโอกาสที่จะตงงานสูง เช่น การจัดงาน open house เป็นต้น

7. การทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นต่ออาเซียน เพื่อสร้างความทันสมัยต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน ซึ่ง ข้อนี้ถือว่าเป็นข้อที่สำคัญที่สุด เพราะหากไม่มีเราก็ไม่สามารถนำองค์ความรู้ใหม่ ไปใช้สอนได้

ซึ่งมีข้อที่น่าพิจารณาว่า ถ้าบรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน ย่อมจะส่งผลถึงความพร้อมของผู้เรียนด้วย

การปรับตัวของคณะนิติศาสตร์เพื่อให้สอดคล้องกับการเปิดประชาคมอาเซียนต้องทำอย่างไร?

สำหรับการปรับตัวของคณะนิติศาสตร์เพื่อให้สอดคล้องกับการเปิดประชาคมอาเซียน อาจมีข้อที่ต้องพิจารณาดังนี้

1. เตรียมความพร้อมภาษา อาจอยู่ในรูปของการจัดอบรม ให้กับบุคลากร โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งถือว่าเป็นภาษาที่สำคัญมากในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. การสร้างความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางด้านนิติศาสตร์
3. การปรับทัศนคติของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง “สอนจากความจริงในปัจจุบัน ไม่ใช่ความจริงในอดีต”
4. การวางแผนการพัฒนาช่วงเปลี่ยน แปลง ดังนั้น การทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งในปัจจุบันแนวโน้มของการทำงานวิจัยจะมีลักษณะเป็นการศึกษาจากข้อเท็จจริงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านกฎหมาย การทำงานวิจัยเป็นเรื่องที่ง่าย เพราะเราสามารถนำปัญหาของสังคมมาทำวิจัยทางกฎหมายเพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา

หลักสูตรของคณะนิติศาสตร์ที่เป็นอยู่ กับหลักสูตรของคณะนิติศาสตร์ที่ควรจะเป็น

เราคงต้องมีการทบทวนถึงหลักสูตรทางนิติศาสตร์เช่นกันว่า ทำให้ผลผลิต (บัณฑิต) ของเรานั้น บกพร่องตรงไหน เราได้มีการสอนให้ผู้เรียนเรียนจากเรื่องจริงหรือไม่ มีกิจกรรมกระตุ้นเกี่ยวกับอาเซียนในหลักสูตรหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในประเด็นอาเซียน

แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรทางนิติศาสตร์ การสร้างอัตลักษณ์ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ซึ่งในประเด็นนี้มีข้อที่ต้องพิจารณา 4 ประการ

1. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ต้องรับใช้สังคม แน่ใจว่าบริบทของมหาวิทยาลัยทักษิณมีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ แต่สิ่งที่มีจุดร่วมอย่างเดียวกันก็คือ **มหาวิทยาลัยต้องรับใช้ประชาชน และด้วยบริบทของมหาวิทยาลัยทักษิณ ที่อยู่ในพื้นที่ที่มีชาวมุสลิม เป็นจำนวนมาก แน่ใจว่าคงปฏิเสธไม่ได้ถึงพันธกิจในการดูแลชาวมุสลิม โดยเฉพาะในด้านกฎหมาย**

2. หากมีแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม จำเป็นที่ต้องทราบถึงผลกระทบของการเปิดประชาคมอาเซียนที่มีต่อชุมชนรอบๆ มหาวิทยาลัยด้วย

3. หากการศึกษาถึงผลกระทบนำไปสู่การค้นพบปัญหาที่เกิดขึ้น หรือที่กำลังจะเกิดขึ้น การจัดการกับผลกระทบหรือการบริหารความเสี่ยงจึงมีความจำเป็นและเป็นพันธกิจของมหาวิทยาลัย

4. เมื่อผลการศึกษาผลกระทบนำไปสู่การค้นพบโอกาสในการพัฒนาชุมชนแวดล้อมมหาวิทยาลัย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการผลกระทบด้านบวกให้เป็นที่ยอมรับและเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด

แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมพลเมือง อาเซียน (ASEAN CITIZEN)

1. การพัฒนาหลักสูตร

- 1.1 การประเมินหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมพลเมืองอาเซียน
- 1.2 การเปิดรายวิชาใหม่รองรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมพลเมืองอาเซียน
- 1.3 การออกแบบหลักสูตรจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมพลเมืองอาเซียน
- 1.4 การพัฒนาหลักสูตรร่วมกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยในกลุ่มอาเซียน
- 1.5 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (MOU) กับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยในกลุ่มอาเซียน

2. การเตรียมตัวผู้สอน

- 2.1 เตรียมความพร้อมในศึกษากฎหมายเปรียบเทียบในกลุ่มประเทศอาเซียน
- 2.2 เตรียมความพร้อมในการพัฒนาตนเองด้านภาษาอังกฤษ ทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน
- 2.3 เตรียมวางแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน
- 2.4 เตรียมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนานิสิตสู่พลเมืองอาเซียน
- 2.5 วางแผนการและประเมินผลการเรียนรู้
- 2.6 จัดหาสื่อ/แหล่งเรียนรู้/บุคคล ที่มุ่งพัฒนานิสิตสู่พลเมืองอาเซียน

3. การเตรียมผู้เรียน

- 3.1 เตรียมความพร้อมด้านภาษาภาษาอังกฤษ ทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยการจัดการเรียนการสอนโดยมีการบรรยาย/เอกสารการสอน/การนำเสนอ เป็นภาษาอังกฤษมากขึ้น

- 3.2 ให้ผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูลเชิงเปรียบเทียบในข้อกฎหมาย สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ฯลฯ ในกลุ่มประเทศอาเซียน
- 3.3 กระตุ้นให้นิสิตเห็นความสำคัญในการเตรียมพร้อมสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน
- 4. การเตรียมเนื้อหาบทเรียน/สื่อการสอน**
  - 4.1 ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย เช่น Youtube, Teache TV, Internet เป็นต้น
  - 4.2 เตรียมเอกสารการสอนเป็นภาษาอังกฤษ/สื่อดแทรกภาษาอังกฤษ/ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียน
- 5. การจัดการเรียนการสอน/วิธีการสอน/เทคนิคการสอน**
  - 5.1 กระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบศึกษากฎหมายเปรียบเทียบในกลุ่มประเทศอาเซียน
  - 5.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นิสิตได้เรียนรู้ด้วยตนเอง (Child center) โดยวิธีการลงพื้นที่ภาคสนามให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีกรณีตัวอย่าง
  - 5.3 นิสิตได้มีการเรียนรู้จากการศึกษาดูงานในสถานที่จริง
  - 5.4 ให้นิสิตร่วมเป็นทีมวิจัยในหัวข้อเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- 6. การวัดและประเมินผล**
  - 6.1 ประเมินผลการเรียนรู้จากรายงาน/การนำเสนอ/การอภิปราย/การแลกเปลี่ยนเรียนรู้/งานวิจัย
  - 6.2 ประเมินผลการทดสอบ โดยให้ออกข้อสอบให้นิสิตวิเคราะห์กฎหมายไทยเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน และเสนอแนวทางประกอบ
- 7. บทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน**
  - 7.1 เป็นผู้กระตุ้นให้นิสิตเตรียมพร้อมเป็นพลเมืองอาเซียน
  - 7.2 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้
  - 7.3 เป็นที่ปรึกษา/ให้ข้อเสนอแนะ
- 8. จุดแข็งของคณะ**
  - 8.1 คณะมีคณาจารย์ที่ความพร้อมด้านภาษาอังกฤษ
  - 8.2 คณะมีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับคณะนิติศาสตร์ ในกลุ่มประเทศอาเซียน และมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
  - 8.3 คณะมีงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมพลเมือง อาเซียน (ASEAN CITIZEN)
  - 8.4 คณะมีผู้ช่วยคณบดี ที่ดูแลงานด้านวิเทศสัมพันธ์โดยตรง

8.5 ที่ตั้งของคณะมีความสะดวกในการเดินทางและติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เป็นต้น

8.6 นิสิตคณะนิติศาสตร์ มีความพร้อมในการพัฒนาเป็นพลเมืองอาเซียน (ASEAN CITIZEN)

9. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

9.1 พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษของนิสิตยังค่อนข้างต่ำ

9.2 รายวิชาที่สอดคล้องกับการเปิดประชาคมอาเซียนยังค่อนข้างน้อย

10. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

10.1 ปรับพื้นฐานภาษาอังกฤษของนิสิตให้มีความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นพลเมืองอาเซียน (ASEAN CITIZEN)

10.2 เปิดรายวิชาสอดคล้องกับการเปิดประชาคมอาเซียนมากขึ้น

10.3 สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมกับคณะนิติศาสตร์ ในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

10.4 สนับสนุนการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนิสิตกับมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

10.5 พัฒนาหลักสูตรร่วมกับคณะนิติศาสตร์ ในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

10.6 สนับสนุนงบประมาณในพัฒนาบุคลากรด้านภาษาอังกฤษอย่างเพียงพอ

10.7 สร้างบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน เพื่อการเรียนรู้ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติที่ดีในการทำวิจัยทางด้านนิติศาสตร์

แนวโน้มการทำวิจัยทางนิติศาสตร์ภายใต้บริบทของประชาคมอาเซียน

สำหรับแนวโน้มของการทำวิจัยทางนิติศาสตร์ ในปัจจุบันจะมีลักษณะผสมผสานระหว่างการทำวิจัยในเชิงเอกสารกับการทำวิจัยทางสังคม ซึ่งวางอยู่บนพื้นฐานของปัญหาที่เกิดขึ้นจริง อย่างในกรณีของจังหวัดสงขลา ซึ่งจะมีประเด็นในพื้นที่ที่เป็นปัญหา และสามารถนำมาจับเป็นหัวข้อในการทำวิจัยเฉพาะได้ในหลายๆ ประเด็น หากเห็นประเด็นปัญหาและอาจารย์ท่านใดมีความสนใจก็ให้ทำเรื่องนั้นๆ เพื่อให้กฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการช่วยแก้ไขปัญหาได้

แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร

1. กำหนดนโยบายการพัฒนางานวิจัยในแผนพัฒนาคณะ โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำ นโยบายที่มีความสอดคล้องในระดับมหาวิทยาลัย คณะ และสาขาวิชา และมีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดในการพัฒนางานวิจัยที่ชัดเจน
2. จัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์โดยการให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรมทักษะเกี่ยวกับการวิจัยโดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย
3. ดำเนินการร่วมกับสาขาวิชาในการจัดทำมาตรการส่งเสริมให้บุคลากรในสาขาผลิตงานวิจัย เช่น การกำหนดจำนวนชิ้นงานวิจัยขั้นต่ำของแต่ละสาขาวิชาต่อปี
4. ควรสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัย โดยการให้รางวัลและการเชิดชูเกียรติให้แก่นักวิจัยที่มีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ
5. ควรให้แนวทางในกำหนดโจทย์วิจัย โดยกำหนดหัวข้อวิจัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของคณะ
6. ควรกำหนดการวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงาน
7. ควรกำหนดแนวปฏิบัติ /หลักเกณฑ์ในการอนุญาตบุคลากรลาเพื่อทำงานวิจัย และกำหนดสัดส่วนภาระงานขั้นต่ำที่เหมาะสม เช่น กำหนดภาระงานทดแทนระหว่างภาระงานสอนกับภาระงานวิจัย

แนวปฏิบัติสำหรับผู้วิจัย

1. มีการจัดสรรเวลาให้เพียงพอ ผู้วิจัยจะต้องมีความตระหนักและจัดสรรเวลาที่เหมาะสม อุทิศตนในการทำงานวิจัย เช่นนักวิจัยกำหนดแผนการทำงานให้กับตนเอง และทำให้ได้ตามแผนที่วางไว้ ต้องมุ่งมั่นและไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำวิจัย
2. เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการทำวิจัย เช่น โครงการอบรมให้ความรู้ด้านการทำวิจัย ให้แก่บุคลากรของคณะ หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่สาขาวิชาจัดขึ้น
3. ควรมีการรวมกลุ่มจัดตั้งระบบพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาด้านการวิจัยให้แก่ นักวิจัยหน้าใหม่ เพื่อส่งเสริมเสริมให้นักวิจัยมีส่วนร่วมในการเป็นพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาให้แก่ นักวิจัยหน้าใหม่
4. ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลที่ได้รับจากการวิจัยและการนำองค์ความรู้ไปต่อยอด ด้วยการเข้าร่วมเสนอผลงานวิจัยในเวทีต่าง ๆ

5. ควรผลิตงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในเชิงวิชาการ เช่นการเพิ่มองค์ความรู้เพื่อไปพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชา หรือเขียนเอกสารตำรา

แนวปฏิบัติสำหรับสายสนับสนุนเพื่อสนับสนุนการวิจัย

1. มีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยของสาขาวิชาและฐานข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยสถาบัน
2. จัดทำแบบฟอร์มสำรวจติดตามหัวข้องานวิจัยของอาจารย์แต่ละหลักสูตรว่ามีประเด็นงานวิจัยเกี่ยวข้องครอบคลุมเกณฑ์การประเมินการประกันคุณภาพของหลักสูตรหรือไม่ เพื่อแจ้งต่อผู้บริหารในการตัดสินใจต่อไป
3. ช่วยตรวจสอบข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์ในคณะฯ ให้เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพฯ เพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประกันคุณภาพหลักสูตร

แนวปฏิบัติสำหรับสายสนับสนุนเพื่อการวิจัยของตนเอง

1. งานวิจัยควรเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาองค์กร เช่น การบริการการศึกษา การบริหารงานบุคคล การบริหารพัสดุและการเงิน เป็นต้น เพื่อที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง
2. การจัดแบ่งเวลาการทำงานต่อการผลิตงานวิจัย ที่ในสัดส่วน 80:20 เพื่อให้สามารถผลิตงานวิจัยได้